

ARSBERETNING 1984

F A F O

Fagbevegelsens senter for forskning, utredning og dokumentasjon
Lilletorget 1, 0184 Oslo 1, Telefon 02/40 10 50
Bankgironr. 9001 06 01702 Postgironr. 2069441

Innhold:

- I INNLEDNING
- II FAFOS MÅLSETNING
- III STYRENDE ORGANER
- IV STAB
- V AKTIVITETSPROGRAM FOR 1984
- VI FAFOS ORGANISASJON
- VII AKTIVITET I 1984
- VEDLEGG 1: PROSJEKTOVERSIKT
- VEDLEGG 2: PUBLIKASJONSOVERSIKT
- VEDLEGG 3: SEMINAROVERSIKT

I INNLEDNING

FAFOS årsrapport for 1984 inneholder en oversikt over Senterets målsetting (II), styrende organer, ansvarsfordelingen mellom disse, samt det arbeid organene har utført i 1984 (III).

Det gis en oversikt over FAFOS stab dette året (IV). Det orienteres om FAFOS organisasjon i 1984 (V). Aktivitetsprogrammet gjennomgås (VI). I egne vedlegg gis en skjematisk prosjektoversikt og en oversikt over FAFOS publikasjoner.

II FAFOs MÅLSETTING

Målsettingen for opprettelsen av FAFO som egen organisasjon, eiet av Landsorganisasjonen, er å utvikle et egnet redskap for produksjon og innhenting av forskningsbasert kunnskapsgrunnlag for i sær fagbevegelsens langsiktige strategiske planlegging.

Den kunnskap FAFO produserer skal imidlertid også være tilgjengelig og nyttig for den bredere offentlighet.

Hovedmålsettingen er at FAFO delvis skal skape og delvis skal formidle kunnskap utviklet ved andre institusjoner, som er nødvendig for utvikling av en langsiktig strategi for planlegging og styring av det norske samfunnet over en tidshorisont på 10 -20 år. FAFO skal ha et særlig ansvar for å produsere, bearbeide og formidle kunnskap som er relevant for norsk fagbevegelse og tilsluttede organisasjoner.

En viktig målsetting er å analysere fagbevegelsens egen organisasjon og aktiviteter i lys av allerede inntrufne sosiale endringer, endringer som er i ferd med å skje og antatte utviklingstrekk i et langsiktig perspektiv. Dette gjelder såvel innenfor økonomi, som for politikk, stats- og organisasjonsliv og i koplingene mellom disse systemene.

III STYRENDE ORGANER

FAFO ledes av et STYRE på fem medlemmer. Disse er oppnevnt av LOs sekretariat for kongressperioden 1981 - 1985.

STYRET har i 1984 bestått av:

- Tor Halvorsen, Landsorganisasjonen (formann)
- Odd Isaksen, Bygningsindustriarbeiderforbundet
- Ole Knapp, Landsorganisasjonen
- Svein-Erik Oxholm, Landsorganisasjonen
- Torger Oxholm, Norsk Kommuneforbund
- Terje Rød Larsen (sekretær)

Programutvalgets formann, Jan Balstad, møter i styret med talerett.

PROGRAMUTVALGET oppnevnes av styret, og har den samme funksjonstid

som styret. Beslutninger om prosjektutforming og den daglige aktiviteten ellers ved FAFO, er oppgaver som faller inn under programutvalgets ansvar.

PROGRAMUTVALGET har i 1984 bestått av:

- Jan Balstad, Landsorganisasjonen (formann)
- Sidsel Bauck, Handel og Kontor
- Henry Hoff, Jern og Metall
- Gunnar Tønder, Lokomotivmannsforbundet
- Aud Watnebryn, Norsk Tjenestemannslag
- Terje Rød Larsen (sekretær)

PROGRAMRÅDET oppnevnes av styret etter innstilling fra programutvalget. Programrådet skal være rådgivende organ med oppgave å bistå styret, programutvalget og daglig leder når det gjelder FAFOs forskningsaktivitet.

PROGRAMRÅDET trådte i funksjon i 1983, og har i 1984 vært sammensatt slik:

- Arne Selvik, Industriøkonomisk Institutt (formann)
- Juul Bjerke, Landsorganisasjonen
- Børre Pettersen, Landsorganisasjonen
- Bjørn Gustavsen, Arbeidsforskningsinstituttene
- Ted Hanisch, Institutt for Samfunnsforskning
- Kristen Nygaard, Universitetet i Oslo
- Jørgen Randers, Bedriftsøkonomisk Institutt
- Gudmund Hernes, FAFO
- Terje Rød Larsen, FAFO (sekretær)

Det har vært avholdt fire styremøter og ti programutvalgsmøter i 1984.

IV STAB

FASTE TILSATTE ved FAFO i 1984 har vært:

- Terje Rød Larsen, daglig leder
- Gudmund Hernes, forskningsleder
- Håkon Gundersen, utredningsleder
- Svein Ole Borgen, seksjonsleder
- Trond Gaarder, regnskapsfører
- Nina Backer Rød, førstekontorfullmektig
- Elisabeth Parmeggiani, førstekontorfullmektig
- Randi Weberg, rengjøringshjelp
- Jens Petter Hagen, betjent

PROSJEKTTILSATTE med FAFO som arbeidsplass:

- Jon Eivind Kolberg, forsker I
- Svein Ole Borgen, forsker III/ seksjonsleder
- Siv Aksnes, forskningsassistent II
- Nils Arne Bakke, forskningsassistent II
- Hanne Bogen, forsker III
- Jon Erik Dølvig, forskningsassistent II
- Geir Falkenberg, forskningsassistent II
- Halvor Fauske, forsker III
- Arvid Fennefoss, forsker III
- Louise Forsethlund, bibliotekar
- Jorunn Fryjordet, forskningsassistent II
- Audun Gleinsvik, forsker III
- Jens Grøgaard, forsker III
- Stein Haukvik, forskningsassistent II
- Jon Hippe, forskningsassistent II
- Atle Marøen, forskningsassistent II
- Dag Olberg, forsker III
- Bjørg Pettersen, studentassistent
- Jørn Teigstad, forskningsassistent II
- Geir Ulvestad, forskningsassistent II

ASSOSIERTE MEDARBEIDERE tilknyttet FAFO, med annen arbeidsplass, og

PROSJEKTTILSATTE tilknyttet FAFO, med annen arbeidsplass:

- Tom Colbjørnsen, Universitetet i Bergen
- Olav Korsnes, Universitetet i Bergen
- Torbjørn Trondsen, Universitetet i Bergen
- Jan Fagerberg, Statistisk Sentralbyrå
Roger Jøsevold
- Kumar Rupesinghe, Institutt for Fredsforskning
- Ellen Karin Mæhlum, konferansesekretær

SIVILARBEIDERE VED FAFO I 1984:

- Jan Munthe-Kaas
- Karl Viggo Larsen
- Ketil Tronstad

STUDENTER fra Rådet for Arbeidslivsstudier tilknyttet prosjektene "Kultur og Sysselsetting" og "Levekårsundersøkelse i Østfold", samt medarbeidere under

konferansen "Kultur mot Arbeidsløshet":

- Gun Berntsen
- Anniken Blomberg
- Anne Elisabeth Christiansen
- Margot De Vries
- Eva Fængsrud
- Elin Synnøve Knutsen
- Kjell Leikvik
- Janne Oftedal
- Kathryn Olsen
- Ellen Sandberg
- Kathrine Tolo

FAGFORENINGSSTYRET ved FAFO i 1984:

- Stein Haukvik
- Jens B. Grøgaard
- Arvid Fennefoss

FAFO inngikk i 1984 tildels omfattende samarbeidsprosjekter med:

- Institutt for Samfunnsforskning, Oslo
- Industriøkonomisk Institutt, Bergen
- Institutt for Sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen
- Institutt for Sosiologi, Universitetet i Bergen
- Nordlandsforskning, Bodø
- Arbeidspsykologisk Institutt, avdeling Bodø
- Gruppen for Ressursstudier, (NTNF), Oslo

FAFO hadde i 1984 omfattende prosjekter for følgende organisasjoner innen fagbevegelsen:

- Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund
- Norsk Kommuneforbund
- Norsk Folkehjelp
- Statstjenestemannskartellet
- Landsorganisasjonen
- Norsk Tjenestemannslag
- Mo Jern - og Metallarbeiderforening
- Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund
- Norsk Transportarbeiderforbund

- Bergen Faglige Samorganisasjon
- Trondheim Faglige Samorganisasjon
Landsorganisasjonens samarbeidsutvalg i Finnmark

En rekke enkeltforskere ved andre institutter har bistått FAFO med utarbeiding av notater og med annet konsulentarbeid.

Forøvrig har FAFO hatt en rekke større oppdrag for forskningsråd, departementer (bl.a. Kommunal- og Arbeidsdepartementet, Kultur- og Vitenskapsdepartementet, Sosialdepartementet, Forbruker- og Administrasjonsdepartementet, Departementet for Utviklingshjelp), kommuner, fylker og bedrifter.

V AKTIVITETSPROGRAM FOR 1984

I Landsorganisasjonens sekretariats vedtak om aktivitetsprogrammet i 1984, het det bl.a.:

FAFOs forsknings-, utrednings- og dokumentasjonsvirksomhet i 1984 vil i hovedsak være en videre oppfølging av det arbeid som ble startet i 1982, med utgangspunkt i Landsorganisasjonens sekretariats vedtak om aktivitetsprogrammet for 1983.

FAFO vil særlig følge opp igangsatt forskning og utredning, planlegge forskning og utredning, og sette i gang ny forskning og utredning innenfor følgende prioriterte områder:

- ORGANISASJONSUTVIKLING
- FORDELINGSPOLITIKK
- KOMMUNIKASJON/INFORMASJON
- SOSIALPOLITIKK
- LIKESTILLING
- ARBEIDSMARKEDSPOLITIKK
- NÆRINGSUTVIKLING
- NORGE I DET INETRNASJONALE SAMFUNN

I tillegg til dette vil FAFO i 1984 følge opp det særlige ansvar for å utvikle analyser av fagbevegelsens situasjon i forhold til forventede samfunnsendringer i løpet av de neste 20 år. Det forutsettes at disse

arbeidene skal munne ut i en samlerapport som skal foreligge i god tid før neste LO-kongress. Arbeidet med samlerapporten samt de delrapporter den skal bygge på, skal gi en del av grunnlaget for fagbevegelsens langsiktige, strategiske planlegging. Underlagsdokumentene kan delvis være spesialanalyser innenfor nærmere avgrensede sektorer, men også mer generelle analyser f.eks. når det gjelder innføring av nye media, ny datateknologi o.l.. FAFO vil i løpet av årets første måneder gå ut med et tilbud til samtlige forbund om spesialiserte analyser for utvikling av et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag som er relevant for langsiktig, strategisk planlegging.

Det skal også videreføres mer helhetlige analyser, eksempelvis av velferdsstatens utvikling. Dette gjelder utvikling både i forbindelse med forholdet mellom offentlig og privat sektor, og mulighetene til å opprettholde og utvikle de sosiale sikkerhetsnett velferdsstaten har skapt. FAFO skal også ha et spesielt ansvar for analyser av utviklingen i arbeidsmarkedet på lang sikt. I den grad det er mulig skal analysene være utformet slik at de gir et best mulig grunnlag for å drøfte og utvikle praktisk-politiske tiltak som er best egnet til å møte de problemer og utfordringer framtiden vil gi.

FAFO skal systematisk søke å gi nye innsikter i de problemer og utfordringer som Landsorganisasjonen vil bli stilt overfor med sin sentrale plass i det norske samfunn. FAFO skal som et ledd i dette arbeidet i 1984 videreutvikle et kunnskapsgrunnlag for analyser av alternative organisasjonsmodeller for fagbevegelsen, sett i lys av forventede utviklingstrekk i det norske og det internasjonale samfunn. I 1984 skal FAFO planlegge og iverksette, samt finne finansiering for prosjekter som skal legge grunnlaget for dette langsiktige arbeidet.

Når det gjelder de langsiktige forskningsprosjekter som drives ved FAFO forutsettes det at det underveis utarbeides delrapporter, og at prosjektmedarbeiderne etter nærmere avtale kan benyttes som foredragsholdere/rådgivere for LO, fagforbund og andre samarbeidende organisasjoner.

For all forskningsvirksomhet ved FAFO forutsettes det at de strengeste faglige standarder ivaretas.

VI FAFOS ORGANISASJON

For å realisere FAFOs målsetting og aktivitetsprogrammet for 1984 har senterets kunnskapsproduserende og kunnskapsformidlende aktiviteter blitt organisert etter følgende inndeling:

- forskning
- utredning
- dokumentasjon

- * FORSKNINGSVIRKSOMHETEN har tilstrebet å pløye opp ny kunnskap som er særlig relevant for fagbevegelsens langsiktige, strategiske planlegging, men som også er av interesse for og nyttig for en bredere offentlighet kunnskap som bidrar til ny forståelse av sosiale endringer, gode forklaringer på hvorfor disse endringene finner sted, kunnskap som gir innsikter om alternative måter å forhindre og motvirke uønskede utviklingstrekk og å befordre en mer ønsket utvikling. Eksempler på arbeid som er i gang ved FAFO og som har en dyptpløyende og langsiktig karakter er analysene av velferdsstatens utvikling, analysene av arbeidsmarkedet og arbeidsmarkedspolitikken, analysene av fordelingsvirkningene av offentlig politikk, analyse av ulike sosiale protestformer i det moderne samfunn, jfr. del VIII.
- * UTREDNINGSVIRKSOMHETEN har hatt en mer kortsiktig karakter, og har tatt primært sikte på å sammenfatte eksisterende kunnskap, supplert med analyser av originalkilder som er mulige å gjennomføre innenfor knappe tidsrammer. Utredninger kan ta form av rene sammenfatninger av hva vi vet innen enkelte generelle, men likevel avgrensede felt - som f.eks. spørsmålet om ulike modeller for og konsekvenser av nedsatt pensjonsalder o.l.. Utredninger kan imidlertid også ha en langt mer avgrenset og spesifikk karakter, som f.eks. FAFOs analyser av forholdet mellom politi streikende i blokadesituasjoner, meningsmålinger av ulik type, teknologiske endringer innen moderne kommunikasjons- og mediesystemer, analyser av kontraktørvirksomhet, bruk av sysselsettingsmidler o.s.v.
- * DOKUMENTASJONSVIRKSOMHETEN har rettet seg inn mot oppbygging av en permanent kunnskaps- og servicebase, delvis i form av "kvantitativ" kunnskap. Kunnskapsbasen er delvis knyttet til nasjonale og internasjonale datanettverk, og delvis knyttet til kunnskapsressurser ved

FAFO, bl.a. i form av arkivsystemer, og kunnskap knyttet til det personale FAFO til enhver tid disponerer over.

Dokumentasjonsvirksomheten er også blitt knyttet til bearbeiding av foreliggende data, som f.eks. medlemsstatistikk, lønnsstatistikk o.s.v.

Den databaserte dokumentasjonsvirksomheten ved FAFO er fremdeles den minst utviklede deloppgave. Dette henger bl.a. sammen med at FAFO forholdsvis sent i 1984, fikk teknologisk kapasitet til å begynne oppbyggingen av slike systemer. Dette arbeidet kom imidlertid godt i gang i 1984.

Alle de tre hovedaktivitetene ved FAFO i 1984, har munnet ut i informasjons- og rådgivningsvirksomhet, primært overfor fagbevegelsen, men også i forhold til en bredere offentlighet. Rådgivningsvirksomheten har i første rekke dreiet seg om bistand når det gjelder spørsmålet om hvordan den kunnskap FAFO skaffer til veie, kan konkretiseres i retning av praktisk handling.

I 1984 har FAFOs administrasjon blitt vesentlig styrket. Økonomi- og regnskapsrutiner er blitt bedret. Det samme gjelder rutiner for forsknings- og utredningsaktivitetensfører, der det ble opprettet en ny stilling som utredningsleder. Når det gjelder formidlingen av resultatene har det i 1984 blitt lagt ned mye arbeid på å tilrettelegge en "bokklubb" for FAFOs publikasjoner, i tillegg til en "informasjonsbulletin" (FAFO-INFORM) som skal tjene til å styrke salget av FAFOs publikasjoner, og bedre formidlingen av kunnskap til både fagbevegelsen og den bredere offentlighet.

VII AKTIVITET I 1984

Foreløpig har FAFO drevet forsknings-, utrednings- og dokumentasjonsvirksomhet innenfor følgende programråder:

- organisasjonsfeltet
- fordelingspolitikk
- kommunikasjon/informasjon
- sosialpolitikk
- arbeidsmarkedspolitikk
- likestilling
- næringsutvikling
- Norge og det internasjonale samfunn

Sammenhengen mellom virkemåte og programrådene kan skjematisk framstilles slik:

	FORSK- <u>NING</u>	UTRED- <u>NING</u>	DOKUMEN- <u>TASJON</u>
ORGANISASJON	X	X	X
FORDELING	X	X	X
KOMMUNIKASJON/INFO		X	X
SOSIALPOLITIKK	X	X	X
ARBEIDSMARKEDS- POLITIKK	X	X	X
LIKESTILLING		X	
NÆRINGSUTVIKLING	X	X	X
NORGE OG INTERN.SAMF.		X	X

Innenfor organisasjonsfeltet har FAFOs basisprosjekt vært analysen av den faktiske medlemsutviklingen innen de enkelte fagforbund, samt utarbeiding av prognoser for medlemsutviklingen fram mot år 2000. Innenfor de utvalgte forbundsområder er det utarbeidet spesiell dokumentasjon for denne utviklingen. I tillegg til dette ble det i 1984 igangsatt arbeid med en oppslagsbok kalt "Fakta om fagbevegelsen" og en survey som vil belyse en rekke forhold som påvirker arbeidstakernes organsiasjonstilbøyelighet. Analysen tar opp en rekke spørsmål som politiske holdninger, holdninger til LO, holdninger til streik m.m.

I organisasjonsområdet er det videre utarbeidet flere utredninger på oppdrag fra enkeltforbund: Forholdet mellom politi og streikende under blokader, opinionens syn på streiker og holdninger til streik generelt, analyse av

kontraktørvirksomheten i byggebransjen, oppslutning og deltakelse i deler av fagbevegelsen blant kvinner og ungdom, leserundersøkelse av tre fagblad med utgangspunkt i en opinionsundersøkelse, analyse av erfaringer med bruken av prosjektgrupper i forbindelse med innføring av ny teknologi i bedriftene. Med grunnlag i denne forskning og disse utredninger er det utarbeidet ulike former for dokumentasjon.

Med sikte på gjennomføring av en omfattende organisasjonsundersøkelse for hele LO-området ble det i 1983 nedsatt en egen referansegruppe. Store deler av dette organisasjonsprosjektet er i full gang. En rekke enkeltforbund har sagt seg interessert i spesialanalyser av sine egne forbund. Disse spesialanalysene har sitt grunnlagsmateriale bl.a. i den generelle basisanalysen og surveyundersøkelsen som inngår i organisasjonsprosjektet. En spesialanalyse vil kunne si noe om de utfordringer og problemer forbundet står overfor i et kort og langsiktig perspektiv.

Organisasjonsområdet er det sentrale området for FAFOs forsknings-, utrednings- og dokumentasjonsvirksomhet. Virksomheten innenfor de andre områdene FAFO arbeider er imidlertid også rettet mot å bringe til veie forskningsbasert kunnskap som er relevant for Landsorganisasjonens og de enkelte forbunds langsiktige planlegging.

På det fordelingspolitiske området er det FAFO i 1984 gjennomførte et prosjekt om fordelingen av omsorgstjenester. Det fokuseres på samspillet mellom de tre arenaene for fordeling av omsorgstjenester; det offentlige, det private og det sosiale fellesskapet. I 1983 ble det utarbeidet en utredning som sammenfattet det vi vet om fordelingsvirkninger av offentlig politikk, samt en dokumentasjon over denne forskningen og de utredninger som finnes på dette feltet i Norge. Dette arbeidet følges nå opp med et eget forskningsprosjekt. Også analysene i dette feltet vil etterhvert få tette koplinger på de strategiske analysene av fagbevegelsens politikk. Fordelingspolitiske problemstillinger vil systematisk bli bygget inn i de andre hovedområdene for FAFOs virksomhet.

Kommunikasjons/informasjonsområdet er et slikt felt. Det konsentrerer seg om analyser av kommunikasjon og kommunikasjonsformidling i videste forstand: fra utviklingen av transportsystemer til utviklingen av moderne informasjons- og medieteknologi. Utviklingen blir analysert både med hensyn på hva den betyr i et sysselsettings-, et maktpolitisk, et arbeidsmiljø, et kulturperspektiv, et industripolitisk, og et organisasjonsmessig perspektiv.

Endringene i feltet blir særlig studert med hensyn på deres betydning for fagbevegelsen generelt og for enkeltforbund spesielt. FAFO innledet i 1984 de første forhandlinger om et telematikkprosjekt i Finnmark, og ga ut to rapporter med tilknytning til den nye mediestituasjonen.

Innen det sosialpolitiske feltet er det satt i gang et omfattende og langsiktig forskningsprosjekt som tar for seg sider ved de endringer/nedbygginger av velferdsstaten som nå utvikler seg. Både den faglige og den statlige del av oppdragsgiverne har fått utarbeidet enkeltutredninger og dokumentasjonsmateriale etter spesialbestillinger innenfor rammen av prosjektet.

Likestillingsproblemstillinger inngår i flere prosjekter. Slike problemstillinger utgjør en viktig del av Landsorganisasjonens organisasjonsundersøkelse.

Arbeidsmarkedspolitik er et av de feltene hvor FAFO har vært sterkest engasjert i 1984. Gjennom en rekke prosjekter er ulike sider ved arbeidsmarkedet belyst. I 1984 har det vært sett på; tiltak mot arbeidsledighet i seks europeiske land, nye modeller for sysselsetting av ungdom, bruk av sysselsettingsmidler innenfor kultursektoren, forholdet mellom de kvalifikasjoner av arbeidskraften som produseres av utdanningssystemet og etterspørselen i arbeidsmarkedet.

Grunnet den økonomiske situasjon med stor arbeidsledighet i det internasjonale samfunnet vil dette fortsatt være et ekstra viktig arbeidsområde for FAFO.

Innen feltet næringsutvikling har FAFO startet opp et omfattende prosjekt som sikter på å analysere Norsk Jernversk framtid og dets forhold til spesielt Ranasamfunnet. Videre har FAFO, etter henvendelse fra klubber/fagforeninger, i mindre målestokk drevet dokumentasjons- og rådgivningsvirksomhet overfor foretak.

Norge og det internasjonale samfunn er et felt hvor FAFO ennå ikke har hatt så mange prosjekter. Et prosjekt har tatt for seg de sider ved norsk handels- og bistandspolitik som kan være relevant for Nicaragua. Oppdraget er utført for den nicaraguanske regjering via Norsk Folkehjelp, som også finansierte prosjektet. Et annet prosjekt evaluerte Landsorganisasjonens samarbeidspartnere i ulike internasjonale bistandsprosjekter.

Dessuten er FAFO igang med et prosjekt i Finnmark i samarbeid med Finnmark fylkeskommune og A/S Norske Shell. Prosjektet analyserer den eksisterende sysselsettingssituasjonen og hvilke muligheter for ny næringsvirksomhet som foreligger. En er først og fremst opptatt av fiskeindustrien og muligheten for anvendelse av telematikk i en sysselsettingssammenheng.

FAFO har i 1984 arbeidet relativt omfattende med ungdomsspørsmål. I to omfattende rapporter foreligger det betydelig materiale om de såkalte ungdomsopptøyene.

VEDLEGG 1: Prosjektoversikt

PROSJEKTOVERSIKT

Aktiv jobbskaping tar for seg ulike typer av tiltak mot ungdomsarbeidsledighet, og fokuserer spesielt på såkalt aktiv jobbskaping. Prosjektet har som hovedmålsetting å drøfte/utvikle nye modeller for sysselsettingstiltak for unge.

Barneomsorgsprosjektet tar for seg problemstillinger omkring bruken av ulike omsorgsordninger for barn.

Den nye mediasituasjonen analyserer utviklingen av elektronikk-baserte norske media, sett i lys av den internasjonale mediasituasjonen. Det skisseres mulige modeller for organiseringen av nye nasjonale fjernsynskanaler som en motvekt til internasjonaliseringen av fjernsynssendingene.

En komparativ studie av tiltak mot arbeidsledighet i seks europeiske land er en oversikt over de tiltakene som blir tatt i bruk for å forebygge og bekjempe ungdomsledighet i Danmark, Frankrike, Nederland, Sverige, Vest-Tyskland og Østerrike. Undersøkelsen ble utført fra høsten 1983 til våren 1984.

Evaluerings- og bistandsprosjekter er et tema som bl.a. er utgangspunkt for en evaluering av Landsorganisasjonens samarbeidspartnere i ulike internasjonale bistandsprosjekter. Et annet prosjekt analyserer, på oppdrag fra Norsk Folkehjelp, hvilke handels- og bistandsordninger Norge disponerer over som kan koples til utvikling av det nicaraguanske samfunnet.

Fadderbedriftsprosjektet studerer erfaringene med skolers tilknytning til såkalte fadderbedrifter med hensyn på å etablere en "bro" mellom skole og arbeidsliv. Analysen utføres i Trondheim og Bergen.

Finnmark-prosjektet analyserer nærings- og sysselsettingssituasjonen i fylket og muligheter for å skape ny virksomhet innenfor fiskeindustrien og telematikk-området.

Kommuners og fylkeskommuners bruk av sysselsettingssmidler innenfor kultursektoren er en kartlegging av antall kommuner/fylkeskommuner som

hadde igangsatt arbeidsmarkedstiltak i kultursektoren pr. 1.1.84, hvilke tiltak som var igangsatt, hvilke arbeidsoppgaver tiltakene omfattet, deres varighet og antallet sysselsatte.

Kontraktørprosjektet tar for seg kontraktørvirksomhet i byggebransjen, og studerer konsekvenser for bl.a. lærlingeordningen, offentlig økonomi, fagorganisering og kvalitetsgarantier.

Kvalifikasjoner og mistilpasning analyserer mistilpasninger mellom de kvalifikasjoner av arbeidskraften som produseres av utdanningssystemet og etterspørselen i arbeidsmarkedet. Studien bryter forholdet mellom kvalifikasjoner og etterspørsel ned på et utvalg av utdanningstyper og et utvalg av sektorer i arbeidsmarkedet.

Lokal TV tar for seg en del erfaringer med lokal-TV både innlands og utlands. Videre hvilken teknikk som kan og bør legges til grunn for lokal-TV-drift, hva det koster. produksjon blir gjennomgått både teknisk og økonomisk. Korte kapitler om finansiering, juridiske og etiske retningslinjer. Oversikt over konsesjonshavere. Ordforklaringer.

Leserundersøkelsene/fagblad analyserer, med utgangspunkt i en opinionsundersøkelse, leservaner i tre fagblad og oppfatningene av fagbladenes stoffvalg og presentasjon.

Nicaragua/bistand og handel (jfr. evaluerings- og bistandsprosjekter) studerer handels- og bistandsordninger i Norge som Nicaragua har muligheter for å kople seg på, ved siden av at prosjektet gir en generell presentasjon av det norske samfunnet.

Offentlige ytelser og sosialt fellesskap er et prosjekt som tar for seg fordelingen av omsorgstjenester. De typer tjenester som behandles er hjelp til hjemmeboende syke og gamle og hjelp til pass av barn. Spesielt er oppmerksomheten rettet mot samspillet mellom de tre arenaene for fordeling av omsorgstjenester - det offentlige, det private marked og det sosiale fellesskapet. Den kvantitative delen av undersøkelsen er hovedsakelig basert på data fra Levekårsundersøkelsen 1980 og Inntekts- og formuesundersøkelsen 1980.

Organisasjonsprosjektene har som basis en studie av norsk fagbevegelses utvikling fra midten av 1950-årene fram til i dag. Basisanalysen tar for

seg utviklingen av såvel fagorganisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen som andre. Undersøkelsen disponerer over det eneste tilgjengelige datamateriale som dekker hele feltet av fagorganisasjoner i den aktuelle perioden. Disse dataene vil bli koplet på andre tilgjengelige data, og danne grunnlaget for en årsaksanalyse av bevegelsene i oppslutningen om norsk fagbevegelse. Det er utarbeidet prognoser over medlemsutviklingen i norsk fagbevegelse fram mot år 2000. Organisasjonsprosjektene videreføres bl.a. i form av spesialundersøkelser for interesserte LO-forbund. Dessuten utarbeides det et oppslagsverk "Fakta om fagbevegelsen", en survey som skal belyse faktorer som påvirker arbeidstakernes organisasjonstilbøyelighet.

Prosjektgrupper i industrien er et prosjekt som analyserer erfaringene med prosjektgrupper for teknologiutvikling- og styring i industrien, hvor tillitsvalgte er representert. Prosjektet analyserer et utvalg jern- og metall-bedrifter i dette perspektivet.

Ranaprojektet analyserer Jernverkets rolle for lokalsamfunnet, konsekvensene av omstilling ved Jernverket, analyse av tiltaksmuligheter i Rana-samfunnet og regionen. Det fokuseres på arbeidsmarkedsproblemer og konsekvenser av arbeidsledighet.

Sammenliknende studier av nedskjæringsprosesser i velferdsstaten analyserer nedskjæringsprosessene i ulike deler av den norske velferdsstaten i lys av liknende nedskjæringer av bevilgningene, særlig på sosialbudsjettene, i en rekke andre land. Studien ser både på konkrete endringer og på deres årsaker og effekter.

Streikeprosjektet tar sitt utgangspunkt i transportarbeiderstreiken i 1982. En ser på opinionens syn på denne streiken, og folks syn på streik i sin alminnelighet. Politiets og Justisdepartementets håndtering av streiken i 1982 analyseres.

Ungdomsprosjektet analyserer de såkalte ungdomsopptøyene i flere norske byer i tidsrommet 1978-84. I prosjektet ser en på likheter og ulikheter mellom opptøyene, hvordan de forløper, hvordan de ble forstått og hvilke konsekvenser dette fikk for måten opptøyene ble håndtert på. Videre blir mulige årsakssammenhenger mellom ungdommens sosiale bakgrunn og opptøyene drøftet.

PROSJEKTITTEL	PROSJEKTFASE					Publisert slutt rapport	Oppdragsgiver
	Under prosjek- tering	Under forhand- ling	I arbeid	Av- sluttet	Arbeids- notater		
Leserundersøk./fagblad				X		X	NNN, Kjemisk, Arbeidsmandsforbundet
Nicaragua/ bistand og handel				X		X	Norsk Folkehjelp/ NORAD
Offentlige ytelser og sosialt felleskap				X		X	Finansdepartementet
Organisasjonsunder- søkelsen			X				Landsorganisasjonen
Prosjektgruppe i industrien			X				Norsk Jern- og Metallarbeiderfor.
Rana-prosjektet			X		X		Mo Jern- og Metallarbeiderforening
Nedskjæringsprosesser i velferdsstaten			X		X		NTL, Kommuneforb., Statstj.kart., FAD, Sos.dept.
Streikeprosjektet				X		X	Norsk Transportarbeiderforbund
Ungdom og opptøyer				X	X		FAD, Kultur og vitsk. dept.
Østfoldprosjektet		X					Østfold Fylke
Inntektsavh. tilbake- bet. studielån		X					Stud.org., fagforb., Samskipnad, Landsorganisasjonen
Lærerundersøkelsen		X					Norsk Lærerlag, Skolenes landsforb.

VEDLEGG 2: Publikasjonsoversikt

FAFO'S Publikasjonsliste

Antall A: RAPPORTER/BØKER

9. COLBJØRNSSEN, Tom/
HERNES, Gudmund **I ditt ansikts sved... Om ulikheter i arbeidsmiljø.**
FAFO, des. 1982. Utredning 32. s.Stf.
10. BERREFJORD, Ole/
HEUM, Per **Oljepolitikken og leveransespørsmålet.**
FAFO, feb. 1983. Utredning 137 s.Stf.
11. GLEINSVIK, Audun/
HERNES, Gudmund **Fordelingsvirkninger av offentlige tiltak — en annotert bibliografi**
FAFO, sept. 1983. Utredning 161 s.Stf.
14. GUNDERSEN, Håkon **TV2 — Den nye mediesituasjonen i Norge.**
FAFO, jan. 1984. Utredning 74 s.Innb.
15. AKSNES, Siv/
GUNDERSEN, Håkon **På gyngende grunn - Kontraktørvirksomheten i byggebransjen**
TIDEN, jan. 1984. Utredning 155 s.Innb.
22. BORGEN, Svein Ole **Rana i arbeid — Ny giv og ny sats.**
FAFO, mai 1984. Utredning 40 s.Hft.
24. FENNEFOSS, Arvid/
FAUSKE, Halvor **En leserundersøkelse av tre fagblad.**
FAFO, sept. 1984. Utredning 84 s.Hft.
26. TEIGSTAD, Jørn **Kommuners og Fylkeskommuners bruk av sysselsettingsmidler innenfor kultursektoren.**
FAFO, sept. 1984. Utredning 40 s.Hft.
27. TEIGSTAD, Jørn **Håndbok for Lokal-TV.**
FAFO, okt. 1984. Utredning 90 s.Innb.
29. FENNEFOSS, Arvid/
COLBJØRNSSEN, Tom/
KORSNES, Olav **Streikende, politi, opinion. To rapporter med utgangspunkt i transportarbeiderstreiken i 1982.**
TIDEN 1984. Utredning 214 s.Innb.
30. GRØGAARD, Jens **Políticas y mecanismos de cooperacion internacional. Informe al FIR, Nicaragua.**
FAFO nov. 1984. Utredning 232 s.Hft.

B: FORELØPIGE ARBEIDSNOTATER

3. FAUSKE, Halvor /
FRYJORDET, Jorunn **UNGDOMSPROSJEKTET: Foreløpige arbeidsnotater (2).**
Ungdomsopptøyer i Oslo, Trondheim og Skien.
En sammenliknende analyse.
FAFO sept. 1982. Arbeidsnotat 65 s.Stf.
5. KNUDSEN, Knud **Utdanning og skolepolitikk.**
FAFO, okt. 1982. Problemnotat 14 s.Stf.
12. KOLBERG, Jon Eivind **Velferdsstatens problemer og utfordringer.**
FAFO, aug. 1983. Arbeidsnotat 53 s.Stf
13. KOLBERG, Jon Eivind **Utviklingen av de skandinaviske velferdsstater fra 1970 til 1980.**
FAFO, aug. 1983. Arbeidsnotat 24 s.Stf.

C: ARTIKLER/FOREDRAG M.M.

16. HERNES, Gudmund   **Omstilling og motivering.**
FAFO, sept. 1983. Artikkel 13 s.Stf.
19. HERNES, Gudmund   **Makten over media.**
FAFO, sept. 1984. Foredrag 15 s.Stf.
20. HERNES, Gudmund   **Selvbilde og Slagkraft.** Om arbeidstakerorganisasjonenes
stilling i 80-åra.
FAFO, sept. 1983. Foredrag 20 s.Stf.
28. GUNDERSEN, Håkon   **Fremtidens satelittfjernsyn.**
FAFO, mai 1984. Foredrag 12 s.Stf.
31. HERNES, Gudmund   **Forskning for handling og utvikling.**
FAFO okt. 1983. Foredrag 18 s.Stf.
34. HERNES, Gudmund   **Some aspects of the executive and parliament in norwegian
foreign policy-making.**
FAFO, april 84. Artikkel 20 s.Stf.
36. HERNES, Gudmund   **Marx and the dilemmas of social democracies.**
FAFO, sept. 1984. Artikkel 17 s.Stf.
37. HERNES, Gudmund   **Utviklingen framover.**
FAFO okt. 1984. Foredrag 14 s.Stf
38. HERNES, Gudmund   **Organisasjons-byråkrati.**
FAFO nov. 1984. Foredrag 13 s.Stf.

VEDLEGG 3: SEMINAROVERSIKT

1. Oversikt over møter og seminarer holdt ved FAFO 1984

Matpakkemøter:(Vårhalvåret)

- 15/2 På søking etter en teori om internasjonal konkurranseevne.
Innleder: Jan Fagerberg
- 29/2 Virkninger av lønnsøkninger på sysselsettingen.
Innleder: Ådne Cappelen
- 11/4 "The welfare state as a system of employment."
Innleder: Prof. Martin Rein (MIT)
- 29/5 Arbeidsmarkedsforskning og politikk i Østerrike.
Innleder: Michael Wagner
- 5/6 Reduksjoner i arbeidstiden?
Innleder: Michael Wagner

Diskutøk:(Vårhalvåret)

- 8/3 Et kunnskapssosiologisk perspektiv på Marx.
Innleder: Knut Ågotnes
- 22/3 Industripolitikk og omstillinger -trenger vi en nasjonal
industristrategi?
Innleder: Jan Evert Nilsson

Internt seminar: (Lanqebåt)

- 2/5 Sysselsettingspolitiske utfordringer i åra framover -
strategiske problemstillinger for FAFO-forskning?
Innledere: Svein Ole Borgen, Gudmund Hernes, Hanne Bogen,
Halvor Fauske, Jon Erik Dølvik, Terje Rød Larsen.
- 3/5 Telematikk og media - et forskningsområde for FAFO?
Innleder: Håkon Gundersen

Høsthalvåret:

Matpakkemøter:

- 18/9 Towards a theory of class analysis.
Innleder: Eric Olin Wright
- 20/11 Racism and Nationalism in British Poitics; a drift
towards repatriation.
Innleder: Robert Miles

Internt seminar:

- 15/10 Organisasjonsprosjektet.
Innledere: Bjørg Pettersen, Stein Haukvik, Gudmund Hernes,
Atle Marøen og Arvid Fennefoss.

Konferanser:

4-5/12 "Kultur mot Arbeidsløshet"

Innledere: Tor Halvorsen, Lars Roar Langslet, Reiulf Steen, Reidar Danielsen, Ted Hanisch, Jan Balstad, Anne Marie Berg, Terje Osmundsen, Halvdan Skard, Anne Selvig, Åse Kleveland, Hans B. Skaseth, Erik Rudeng og Lidvin Osland.

INNTEKTER

PROSJEKTINNTEKTER OG OYERSKUDD FRA PUBLIKASJONSORDN.	4.160.000
BEVILGNING FRA LO	2.000.000
	6.160.000

UTGIFTER

ADMINISTRATIVE UTGIFTER	3.780.000
PROSJEKTUTGIFTER (LØNN TIL PROSJEKTANSATTE OG ANDRE PROSJEKTUTGIFTER)	2.380.000
	6.160.000

ADMINISTRASJONSUTGIFTER

1 LØNNSUTGIFTER OG SOSIALE UTGIFTER

* FORSKNINGSLEDER, UTREDNINGSLEDER DAGLIG LEDER, SEKSJONSLEDER	960.000	
* FØRSTEKONTORFULLMEKTIG, BOKHOLDER/ KASSERER, SIVILARBEIDER, RENHOLDS- BETJENT	425.000	
* GODTGJØRING OMRÅDEANSVARLREMIE		50.000
* KOLLEKTIVE FORSIKRINGER	100.000	
* MATPENGER	15.000	
* KANTINEUTGIFTER	20.000	
* SUM LØNN OG SOSIALE UTGIFTER ADMINISTRASJONEN		1.820.000

2 ANDRE PERSONALUTGIFTER

* BEDRIFTSLEGE- ORDNINGEN	50.000	
* KOMPETANSEOPPBYGGING ANSATTE (KURS, SEMINARER, OPP- LÆRING)	140.000	
		<hr/> 190.000

3 KONTORHOLD

* HUSLEIE, BRENSSEL	740.000	
* LYS	35.000	
* RENHOLD (VASKEART., HOVEDRENGJØRING)	25.000	
* VEDLIKEHOLD, INNREDNINGER	30.000	
		830.000

4. KONTORUTGIFTER

* REKVISITA	100.000
* TRYKKSAKER	100.000
* KOPIERING	50.000
* PORTO	40.000
* TELEFON, TELEGRAMMER	120.000
* AVISABONNEMENTER, ANNONSER	35.000
* VEDLIKEHOLD KONTOR- MASKINER	35.000
* TIDSSKRIFTER, BØKER	<u>30.000</u>
	510.000

5. MØTER - REISER M.M.

* MØTER, REISER	90.000
* REPRESENTASJON	20.000
* FASTE BILUTGIFTER	<u>25.000</u>
	135.000

6. PUBLISERING - INFORMASJON

* FAFO-INFORM	50.000
* ANNEN INFORMASJON (ÅRSBERETNING M.M.)	120.000
* FAFO-PRISEN	<u>20.000</u>
	190.000

7. EDR-UTGIFTER

* VEDLIKEHOLD, INNKJØP SOFTWARE	50.000
* LEIE MASKINTID UIO	<u>50.000</u>
	100.000

B. ANDRE UTGIETER

* LO'S OPPLYSNINGS- OG UTV.FOND

5.000

TOTALE ADMINISTRATIVE UTGIETER

5.780.000

BUDSJETT FOR FAFO'S EGEN INNTJENING 1985

1 PUBLIKASJONSVIRKSOMHETEN

* TOTALE INNTEKTER 2.090.000
* TOTALE UTGIFTER 1.490.000

* RESULTAT (NETTO INNTJENING TIL FAFO) 600.000

2 KONFERANSER

* RESULTAT (NETTO INNTJENING TIL FAFO) 200.000

3 FERDIGFORHANDLEDE PROSJEKTER

BEVILGNING

* NEDSKJÆRINGER I VELFERDS-
STATEN 500.000

* RANA-PROSJEKTET 300.000

* JOBBSKAPING 120.000

* FAGORGANISERINGENS UTVIKLING 100.000

* KULTUR OG SYSSELSETTING x 150.000

* STYRINGSGRUPPEPROSJEKTET 100.000

* FINNMARKSPROSJEKTET 850.000

* ØSTFOLDPROSJEKTET 150.000

* FORMIDLINGSPROSJEKTET 210.000

* NICARAGUAPROSJEKTET II
(MINI-NØV) 100.000

* STORTINGSPROSJEKTET 150.000

SUM FERDIGFORHANDLEDE PROSJEKTER 730.000

HERAV BEREGNET BIDRAG TIL DEKNING AV DRIFT
OG FASTE TJENESTER VED FAFO 550.000

4. PROSJEKTER UNDER PLANLEGGING OG FORHANDLING

TOTALE BEVILGNINGER	1_630_000
HERAV BEREGNET BIDRAG TIL DEKNING AV DRIFT OG FASTE TJENESTER VED FAFO	430_000

* * * * *

SUM PROSJEKTINNTEKTER	4.360.000
SUM ANDRE INNTEKTER (KONFERANSER, PUBLIKASJONER)	800_000
TOTALE INNTEKTER	5_160_000

* * * * *

HERAV BEREGNET BIDRAG TIL DEKNING AV DRIFT
OG FASTE TJENESTER VED FAFO (OVERHEAD FRA PROSJEKT

* OVERHEAD FRA FERDIGFORHANDLEDE PROSJEKTER	550.000
* OVERHEAD FRA PROSJEKTER UNDER FORHANDLING/PLANL.	430.000
* OVERSKUDD FRA PUBLIKASJONSVIRKSOMHETEN	600.000
* OVERSKUDD FRA KONFERANSEVIRKSOMHETEN	200_000
TOTALT BIDRAG TIL DEKNING AV DRIFT OG FASTE TJENESTER	1_780_000